

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1981
Toplantı Tarihi/Sayısı : 26.12.2023/36
Karar Numarası : 2023/1117
Başvuran : M. N. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ortak etkinlik hakkından yararlanamadığı, mektuplarının kendisine teslim edilmediği ve koşusunda 10 kitap bulunduramadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuruda, başvuran özetle:

- a. Nisan ayından Ekim ayına kadar haftada bir gün yararlanabildiği ortak etkinlik hakkından Kuruma geldiği söylenen yazı nedeniyle yararlanamadığını,
- b. İtiraz hakkını kullanabilmek için ilgili yazının kendisine tebliğ edilmesini istediğini ancak tebliğ edilmediğini,
- c. Kendisine gelen mektupların örgütsel haberleşme sayılmasından dolayı teslim edilmediğini,
- ç. İdare'nin koşu her mahpusun 10 kitap bulundurabileceğini söylemesine rağmen 10 kitabın verilmediğini belirtmiştir.

3. Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüşte özetle:

- a. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 46/1 No.lu Genelgesi'nin üçüncü bölüm (b) maddesi ile 45/1 No.lu Genelgesi'nin üçüncü bölüm 13'üncü maddesi gereğince yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları ile kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde farklı koşullarda barındırılan mahpusların bir araya gelmesinin; iletişim, haberleşme ve toplu hareket etme faaliyetlerinde bulunabilecekleri dikkate alınarak güvenlik bakımından tehlike yaratabileceğinin düşünüldüğü, bu nedenle İdare'nin 28/11/2022 tarihli ve 2022/... sayılı kararı aldığı ve kararın başvurana tebliğ edildiği,
- b. İdare'nin 20/3/2018 tarihli ve 2018/... sayılı kararı ile; Kurumda barındırılan mahpusların kişi başına kendilerine ait yedi kitap ile Kurum kütüphanesinden temin edecekleri üç kitabı odalarında bulundurabilecekleri, mahpuslar öğrenci ise ders kitaplarında herhangi bir sınırlama olmayacağı, süreli yayınlarda da herhangi bir kısıtlama olmamakla birlikte makul sayıda bulundurulmasının uygun olacağı,

c. Başvuranın mektup ile ilgili iddiasının Mektup Okuma Komisyonu tarafından incelendiği, üç aylık gelen/giden mektup raporunda başvurana Aralık ayında iki adet mektubun geldiğinin tespit edildiği, bu mektuplar

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hakkında sakıncalı mektup kararı verildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüş başvuruna iletilmiş, başvuran süresi içerisinde yazılı görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

8. Aynı Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Başvuranın ilk iddiası; Nisan ayından Ekim ayına kadar haftada bir gün yararlanabildiği ortak etkinlik hakkından Kuruma geldiği söylenen yazı nedeniyle yararlanamadığı, itiraz hakkını kullanabilmek için ilgili yazının kendisine tebliğ edilmesini istediğini ancak tebliğ edilmediğine ilişkindir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 45/1 No.lu Genelgesi'nin "*Ortak Etkinlikler*" başlıklı Üçüncü Bölümünün 13'üncü maddesinde; güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutukluların 10 kişiyi aşmayacak şekilde gruplar halinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilecekleri düzenlenmiştir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 46/1 No.lu Genelgesi'nin "*Eğitim-Öğretim Çalışmaları, Sosyal-Kültürel ve Sportif Faaliyetler*" başlıklı Üçüncü Bölümünün "*Yüksek*

Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim-Öğretim Çalışmaları, Sosyal-Kültürel ve Sportif Faaliyetlere İlişkin Esaslar” başlıklı kısmının 2’nci maddesine göre:

“Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan hükümlü ve tutuklulardan;

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış hükümlüler, öncelikle bireyselleştirilmiş eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif programlardan faydalandırılacaktır. Uygulanan programlar sonucunda gösterdiği gayret ve iyi hale göre, idare ve gözlem kurulu kararıyla sadece kendileriyle aynı üniteye kalan hükümlülerle birlikte grup halinde eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlerden yararlandırılacaklardır.

b)Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları ile kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde bulunan diğer hükümlü ve tutuklular, eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlere, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde bir araya getirilerek yararlandırılacaklardır.”

11. Muhatap Kurum İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı’nın 28/11/2022 tarihli kararıyla; Kurum yüksek güvenlikli bölümünde barındırılan mahpusların farklı koşullarda barındırılan diğer mahpuslarla bir araya gelmesinin iletişim, haberleşme ve toplu hareket etme faaliyetlerinde bulunabilecekleri nedeniyle tehlike yaratabileceğinden mahpusların bir arada çıkarılmamasına oy birliği ile karar verildiği ve söz konusu kararın Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün genelgelerine uygun olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, başvuranın talebi üzerine kararın 20/12/2022 tarihinde başvurana tebliğ edildiği ve başvuranın bu tarihten önce İdareye konu ile ilgili herhangi bir dilekçe vermediği tespit edilmiştir.

12. Başvuranın ikinci iddiası; kendisine gelen mektupların örgütsel haberleşme sayılmasından dolayı teslim edilmediğine ilişkindir. İncelenen belgelerden; başvurana 14/10/2022 tarihinde Erzincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan M. Y.’den gelen yedi sayfa mektupta Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren, Kurumu karalayıcı ifadelerin bulunması sebebiyle Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından mektubun kısmen üzerinin çizilerek başvurana teslim edilmesine karar verildiği, kararın başvurana 18/10/2022 tarihinde tebliğ edildiği ve 24/11/2022 tarihinde Diyarbakır Barosundan Av. N. E.’nin gönderdiği iki sayfa mektubun örgütsel slogan yazıları içerdiğinin anlaşılması nedeniyle Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından kısmen üzeri çizilerek başvurana teslim edilmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

13. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı” başlıklı 68’inci maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen; “Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yöneltmek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez.” hükmü uyarınca ceza infaz kurumunun başvurana gelen ve başvuranın gönderdiği mektupları inceleyeceği, incelemenin ardından sakıncalı mektup olarak belirlenen mektupları başvurana vermeyebileceği veya ilgili kişiye göndermeyebileceği anlaşılmış ve Muhatap Kurumun usul ve yasaya uygun davrandığı sonucuna varılmıştır.

14. Başvuranın üçüncü iddiası; İdare’nin koğuştta her mahpusun 10 kitap bulundurabileceğini söylemesine rağmen 10 kitabın verilmediğine ilişkindir. Muhatap Kurum Eğitim Kurulu Başkanlığı’nın 20/3/2018 tarihli kararında; “Kurumumuzda barındırılan tutuklu-hükümlülerin yanlarında bulundurdukları kitapların fazlalığının aramalarda sıkıntı yarattığı, bu kitapların sayı ile sınırlandırılmaması halinde ileride farklı amaçlar için kullanılabilirliği; yapılan değerlendirmelerde Kurumun fiziki durumu ve güvenlik durumu göz önünde bulundurulduğunda” gerekçesiyle Kurumda barındırılan mahpusların kendi odalarında kişi başına kendilerine ait yedi kitap ile Kurum kütüphanesinden temin edecekleri üç kitabı bulundurulabileceklerine karar

verilmiştir. Muhatap Kurumun koşuşlarda her mahpusun kendilerine ait yedi kitap ile kütüphaneden edinecekleri üç kitabı bulundurabileceklerine karar verdiği anlaşılmış, başvuranın bu karar uyarınca yalnızca üç kitabı kütüphaneden edinebileceği, 10 kitabı kütüphaneden edinemeyeceği ve kalan yedi kitabı da mevzuata uygun olması koşuluyla dışarıdan temin edebileceği değerlendirilmiştir. Bunun dışında başvuranın toplam 10 kitabı odasında bulunduramadığına ilişkin herhangi bir delili Kurumumuza sunmadığı ve 16/5/2022 tarihinde dışarıdan getirilen SOSINE Ü GULİZARE, BEYİ SE BENA, DERE SANTA, EZ GULE RA HES KENA isimli kitaplar ile 9/11/2022 tarihinde dışarıdan getirilen URALLI DELİKANLI isimli kitapların başvurana teslim edildiği anlaşılmıştır.

15. Tüm bu tespitler ışığında; başvuranın iddialarını delillerle desteklemediği, yazılı görüşünü Kurumumuza sunmadığı ve iddialarının gerçeği yansıtmadığı anlaşıldığından açıkça dayanaktan yoksun olan başvurunun kabul edilmez olduğu sonucuna varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

26/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye

